

AKADEMİK HİZMET / İSTATİSTİK

Bu dokümandaki konu, değişken adları, örneklem özellikleri, sayısal bulgular ve istatistiksel sonuçlar tanıtım amacıyla yeniden kurgulanmıştır. Herhangi bir gerçek kişi, kurum, araştırma ya da veri setini temsil etmemektedir. İzinsiz çoğaltılamaz ve kopyalanamaz.

BULGULAR

Tablo 1

Katılımcıların Demografik Özellikleri

Değişken	n	%
Sınıf düzeyi		
1. sınıf	256	27,8
2. sınıf	221	24,0
3. sınıf	218	23,7
4. sınıf ve üzeri	226	24,5
Cinsiyet		
Kadın	612	66,4
Erkek	309	33,6
Yaş		
18–20	389	42,2
21–23	451	49,0
24 ve üzeri	81	8,8
Öğrenim alanı		
Sosyal bilimler	201	21,8
Sağlık bilimleri	236	25,6
Mühendislik ve teknoloji	185	20,1
Eğitim bilimleri	164	17,8
Güzel sanatlar ve tasarım	135	14,7
Düzenli bir işte çalışma durumu		
Evet	247	26,8
Hayır	674	73,2
Toplam	921	100,0

Araştırmaya toplam 921 üniversite öğrencisi katılmıştır. Katılımcıların %66,4’ü kadın, %33,6’sı erkektir. Yaş dağılımında en büyük grubu 21–23 yaş aralığındaki öğrenciler (%49,0) oluşturmuştur. Sınıf düzeyleri birbirine yakın dağılım göstermekle birlikte katılımcıların %27,8’i birinci sınıfta, %24,0’ı ikinci sınıfta, %23,7’si üçüncü sınıfta ve %24,5’i dördüncü sınıf ve üzerindedir. Öğrenim alanları arasında sağlık bilimleri %25,6 ile en yüksek orana sahipken, katılımcıların %26,8’i düzenli bir işte çalıştığını belirtmiştir.

Tablo 2

Dijital Yorgunluk ve Akademik Öz-Yeterlik Puanlarına İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Ölçek / Alt Boyut	Min.	Maks.	Ort.	SS	Çarpıklık	Basıklık
Dijital Yorgunluk Ölçeği	1,00	5,00	3,18	0,64	0,21	-0,38
Duygusal tükenme	1,00	5,00	3,34	0,72	0,08	-0,46
Bilişsel zorlanma	1,00	5,00	3,11	0,69	0,25	-0,31
Davranışsal kaçınma	1,00	5,00	3,05	0,75	0,18	-0,52
Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği	1,00	5,00	3,61	0,58	-0,29	0,14

Not. Ort. = Ortalama; SS = Standart sapma.

Katılımcıların Dijital Yorgunluk Ölçeği toplam puan ortalaması 3,18 (SS = 0,64) olarak belirlenmiştir. Alt boyutlar arasında en yüksek ortalama duygusal tükenme boyutunda (Ort. = 3,34, SS = 0,72), en düşük ortalama ise davranışsal kaçınma boyutunda (Ort. = 3,05, SS = 0,75) elde edilmiştir. Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği puan ortalaması 3,61 (SS = 0,58) olup katılımcıların akademik görevleri yerine getirme konusunda orta-üst düzeyde öz-yeterlik algısına sahip oldukları görülmüştür. Çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 2 sınırları içinde kalması, dağılımların parametrik analizler için kabul edilebilir olduğunu göstermektedir.

Tablo 3

Ölçeklere İlişkin Geçerlik ve Güvenirlik Sonuçları

Ölçek	KMO	Bartlett χ^2	sd	p	Açıklanan varyans (%)	Cronbach α
Dijital Yorgunluk Ölçeği	0,912	3568,42	66	< ,001	52,84	0,89
Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği	0,884	2894,17	45	< ,001	58,71	0,86

Not. KMO = Kaiser–Meyer–Olkin örneklem yeterliği.

Dijital Yorgunluk Ölçeği için KMO katsayısı 0,912, Bartlett küresellik testi sonucu ise $\chi^2(66) = 3568,42$, $p < ,001$ olarak bulunmuştur. Ölçeğin toplam varyansın %52,84’ünü açıkladığı ve Cronbach alfa katsayısının 0,89 olduğu belirlenmiştir. Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği için KMO katsayısı 0,884, Bartlett testi sonucu $\chi^2(45) = 2894,17$, $p < ,001$, açıklanan toplam varyans %58,71 ve Cronbach alfa katsayısı 0,86’dır. Bulgular, her iki ölçeğin de mevcut örneklemde geçerli ve güvenilir ölçümler sağladığını göstermektedir.

Tablo 4

Cinsiyete Göre Dijital Yorgunluk ve Akademik Öz-Yeterlik Puanlarının Karşılaştırılması

Değişken	Cinsiyet	n	Ort.	SS	t	p
Dijital yorgunluk	Kadın	612	3,23	0,63	2,74	,006
	Erkek	309	3,10	0,65		
Duygusal tükenme	Kadın	612	3,41	0,70	3,68	< ,001
	Erkek	309	3,21	0,74		
Bilişsel zorlanma	Kadın	612	3,15	0,68	2,13	,034
	Erkek	309	3,05	0,70		
Davranışsal kaçınma	Kadın	612	3,08	0,74	1,71	,088
	Erkek	309	3,05	0,74		

Akademik öz-yeterlik	Erkek	309	2,99	0,77	-2,05	,041
	Kadın	612	3,58	0,57		
	Erkek	309	3,66	0,59		

Not. *p < ,05.

Cinsiyete göre yapılan bağımsız örneklem t testi sonucunda kadın öğrencilerin dijital yorgunluk toplam puanlarının erkek öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir, $t = 2,74$, $p = ,006$. Duygusal tükenme ve bilişsel zorlanma alt boyutlarında da kadın öğrencilerin ortalamaları daha yüksek bulunmuştur. Davranışsal kaçınma alt boyutunda ise gruplar arasındaki fark anlamlı değildir. Akademik öz-yeterlik puanları erkek öğrencilerde daha yüksek olmakla birlikte farkın büyüklüğü düşüktür, $t = -2,05$, $p = ,041$.

Tablo 5

Düzenli Bir İşte Çalışma Durumuna Göre Ölçek Puanlarının Karşılaştırılması

Değişken	Çalışma durumu	n	Ort.	SS	t	p
Dijital yorgunluk	Çalışıyor	247	3,29	0,62	3,34	,001
	Çalışmıyor	674	3,14	0,64		
Duygusal tükenme	Çalışıyor	247	3,46	0,70	3,06	,002
	Çalışmıyor	674	3,29	0,72		
Bilişsel zorlanma	Çalışıyor	247	3,22	0,67	2,98	,003
	Çalışmıyor	674	3,07	0,69		
Davranışsal kaçınma	Çalışıyor	247	3,17	0,73	2,94	,003
	Çalışmıyor	674	3,01	0,75		
Akademik öz-yeterlik	Çalışıyor	247	3,52	0,60	-2,83	,005
	Çalışmıyor	674	3,64	0,57		

Not. *p < ,05.

Düzenli bir işte çalışan öğrencilerin dijital yorgunluk toplam ve alt boyut puanları çalışmayan öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. Buna karşılık çalışan öğrencilerin akademik öz-yeterlik puanları daha düşük bulunmuştur, $t = -2,83$, $p = ,005$. Bu bulgular, eğitim ve çalışma sorumluluklarını eş zamanlı yürütmenin dijital yükü artırabileceğini ve öğrencilerin akademik yeterlik algılarını kısmen zayıflatabileceğini düşündürmektedir.

Tablo 6

Sınıf Düzeyine Göre Dijital Yorgunluk ve Akademik Öz-Yeterlik Puanlarının ANOVA Sonuçları

Değişken	Sınıf	n	Ort.	SS	F	p	Post-hoc
Dijital yorgunluk	1. sınıf	256	3,08	0,62	4,86	,002	4 > 1
	2. sınıf	221	3,15	0,63			
	3. sınıf	218	3,20	0,65			
	4. sınıf ve üzeri	226	3,30	0,64			
Akademik öz-yeterlik	1. sınıf	256	3,52	0,59	5,42	,001	4 > 1; 3 > 1
	2. sınıf	221	3,58	0,57			
	3. sınıf	218	3,67	0,56			
	4. sınıf ve üzeri	226	3,69	0,58			

Not. Post-hoc karşılaştırmalar Tukey testi ile yapılmıştır.

Sınıf düzeyine göre dijital yorgunluk puanları anlamlı biçimde farklılaşmıştır, $F(3, 917) = 4,86, p = ,002$. Tukey testi, dördüncü sınıf ve üzerindeki öğrencilerin dijital yorgunluk düzeylerinin birinci sınıf öğrencilerinden daha yüksek olduğunu göstermiştir. Akademik öz-yeterlik puanları da sınıf düzeyine göre farklılaşmış, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin puanlarının birinci sınıf öğrencilerinden daha yüksek olduğu belirlenmiştir, $F(3, 917) = 5,42, p = ,001$.

Tablo 7

Öğrenim Alanına Göre Ölçek Puanlarının ANOVA Sonuçları

Değişken	Öğrenim alanı	n	Ort.	SS	F	p	Post-hoc
Dijital yorgunluk	Sosyal bilimler	201	3,13	0,66	3,57	,007	Sağlık > Eğitim
	Sağlık bilimleri	236	3,29	0,61			
	Mühendislik ve teknoloji	185	3,20	0,63			
	Eğitim bilimleri	164	3,08	0,65			
	Güzel sanatlar ve tasarım	135	3,17	0,64			
Akademik öz-yeterlik	Sosyal bilimler	201	3,64	0,57	2,91	,021	Mühendislik > Güzel sanatlar
	Sağlık bilimleri	236	3,58	0,56			
	Mühendislik ve teknoloji	185	3,70	0,55			
	Eğitim bilimleri	164	3,63	0,59			
	Güzel sanatlar ve tasarım	135	3,48	0,62			

Not. Post-hoc karşılaştırmalar Tukey testi ile yapılmıştır.

Öğrenim alanına göre dijital yorgunluk puanları arasında anlamlı fark saptanmıştır, $F(4, 916) = 3,57, p = ,007$. Sağlık bilimleri öğrencilerinin puanları eğitim bilimleri öğrencilerinden daha yüksektir. Akademik öz-yeterlik bakımından da gruplar arasında anlamlı fark bulunmuş, mühendislik ve teknoloji alanındaki öğrencilerin puanlarının güzel sanatlar ve tasarım alanındaki öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir, $F(4, 916) = 2,91, p = ,021$.

Tablo 8

Değişkenler Arasındaki Pearson Korelasyon Katsayıları

Değişken	1	2	3	4	5
1. Dijital yorgunluk	1				
2. Duygusal tükenme	,84**	1			
3. Bilişsel zorlanma	,81**	,63**	1		
4. Davranışsal kaçınma	,78**	,57**	,59**	1	
5. Akademik öz-yeterlik	-,31**	-,29**	-,27**	-,25**	1

Not. ** $p < ,01$.

Dijital yorgunluk ile akademik öz-yeterlik arasında negatif yönlü ve orta-düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur, $r = -,31, p < ,001$. Dijital yorgunluğun alt boyutları ile akademik öz-yeterlik

arasındaki ilişkiler de negatif ve anlamlıdır. Buna göre dijital yorgunluk arttıkça öğrencilerin akademik görevleri başarıyla yerine getirebileceklerine ilişkin inançları azalmaktadır.

Tablo 9

Dijital Yorgunluğun Akademik Öz-Yeterliği Yordamasına İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Sonuçları

Yordayıcı	B	SH	β	t	p
Sabit	4,49	0,09		49,89	< ,001
Dijital yorgunluk	-0,28	0,03	-,31	-9,87	< ,001

Not. R = ,31; R² = ,096; F(1, 919) = 97,42; p < ,001.

Dijital yorgunluğun akademik öz-yeterliği yordama gücünü belirlemek amacıyla yapılan basit doğrusal regresyon analizi anlamlı bulunmuştur, F(1, 919) = 97,42, p < ,001. Dijital yorgunluk akademik öz-yeterliğin negatif yönlü ve anlamlı bir yordayıcısıdır (β = -,31, t = -9,87, p < ,001). Model, akademik öz-yeterlik puanlarındaki toplam varyansın %9,6'sını açıklamaktadır. Bu sonuç, dijital ortamlarla ilişkili tükenme ve zorlanmanın öğrencilerin akademik yeterlik algıları üzerinde olumsuz bir etkisi olabileceğini göstermektedir.